

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-733-0001
Dok.: JOK40132

Besvarelse af spørgsmål nr. 8 af 21. april 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol samt begrænset fællesskab for "negativt stærke" indsatte m.v.) (L 12).

Spørgsmål:

"Ministeren har under 1. beh. af lovforslaget tilkendegivet, "Jeg har ikke nogen interesse i, at noget jeg synes er et godt instrument for Kriminalforsorgen, det er kritiseret sønder og sammen, fordi man er tvivl om retssikkerhedsmæssige komplikationer. Så det medvirker jeg gerne til, at det bliver klaret under udvalgsbehandlingen, så flest muligt af Folketingets partier føler sig trygge ved, at det her er gode og nødvendige redskaber....." Hvilke overvejelser har ministeren gjort for at imødekomme den rejste kritik af de retssikkerhedsmæssige komplikationer?"

Svar:

Som anført i Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 1 af 4. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget indeholder den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 2, i straf fuldbyrdelsesloven (lovforslagets § 1, nr. 4) en hjemmel til at træffe beslutning om at gennemføre fællesskab alene som cellefællesskab mellem to indsatte i fængselsafdelinger og arresthuse, der er særligt udpeget til at huse "negativt stærke" indsatte.

Som anført i besvarelsen hjemler den foreslåede bestemmelse en adgang til at udpege visse fængselsafdelinger/arresthuse til at være institutioner med begrænset fællesskab, hvorimod der ikke med hjemmel i bestemmelsen vil kunne træffes konkrete afgørelser om anbringelse af indsatte i sådanne særligt udpegede fængselsafdelinger/arresthuse.

Konkrete afgørelser om anbringelse/overførsel af indsatte, herunder eventuelt med henblik på anbringelse af en indsat i en særligt udvalgt fængselsafdeling/arresthus, hvor fællesskabet efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse er begrænset til cellefællesskab, vil således skulle træffes efter de almindelige regler i straffuldbyrdelseslovens kapitel 7 om valg af afsoningsinstitution og senere overførsel mellem afsoningsinstitutioner (straffuldbyrdelseslovens §§ 20-30).

Denne type afgørelser, der er begrundet i hensynet til at opretholde orden og sikkerhed i kriminalforsorgens institutioner – og som i vidt omfang beror på en konkret, skønspregt vurdering, der må bygge på et indgående kendskab til miljøet i den pågældende institution – er ikke undergivet en udvidet adgang til domstolsprøvelse efter § 112 i straffuldbyrdelsesloven.

På samme måde vil en beslutning om at udpege særlige fængselsafdelinger/arresthuse til at være institutioner med begrænset fællesskab, jf. den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 2, i straffuldbyrdelsesloven (lovforslagets § 1, nr. 4), skulle træffes ud fra hensynet til at opretholde orden og sikkerhed i kriminalforsorgens institutioner. Hertil kommer, at der som nævnt er tale om en generel afgørelse om karakteren af en fængselsafdeling/arresthus.

På baggrund af det anførte er det Justitsministeriets opfattelse, at beslutninger om udpegning af særlige fængselsafdelinger/arresthuse efter lovforslagets § 1, nr. 4, ikke bør undergives en udvidet domstolsprøvelse efter bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 112.

Som det fremgår af Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 6 og 7 af 29. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget, tager den foreslåede bestemmelse i § 33 a i straffuldbyrdelsesloven (lovforslagets § 1, nr. 6) bl.a. sigte på samme (nødretslignende) situationer, som er omfattet af § 3 i bekendtgørelse nr. 573 af 5. juli 2002 om indsattes adgang til fællesskab m.v. med andre i kriminalforsorgens institutioner (fællesskabsbekendtgørelsen), hvorefter der består en begrænset adgang til at begrænse eller ophæve fællesskabet midlertidigt, når der foreligger helt særlige situationer, jf. herved i øvrigt det under pkt. 3.2.3.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger anførte.

Det er i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse anført, at bestemmelsen bl.a. vil kunne finde anvendelse, hvor der foreligger bombetrusler mod institutionen, hvor der er alvorlige overfald de indsatte imellem eller over for personalet, hvor der er mistanke om tilstedeværelse af skydevåben eller lignende i institutionen, og hvor den dermed forbundne risiko for indsatte eller personalet gør det nødvendigt midlertidigt at begrænse eller ophæve fællesskabet. Bestemmelsen vil ifølge bemærkningerne ligeledes kunne anvendes, hvor der er oprør, optræk til oprør eller en generelt truende stemning blandt de indsatte i institutionen eller dele af denne.

Der er således tale om, at bestemmelsen udelukkende vil kunne bringes i anvendelse, når helt ekstraordinære ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn gør det påkrævet, ligesom foranstaltningen efter den foreslåede bestemmelse i § 33 a, stk. 2, i straffuldbyrdelsesloven ikke må have et omfang eller en udstrækning, der er mere vidtgående, end de ekstraordinære ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn nødvendiggør.

Hertil kommer, at institutionen efter den foreslåede bestemmelse i § 33 a, stk. 5, i straffuldbøddelsesloven så hurtigt som muligt skal underrette Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, om en afgørelse om midlertidig ophævelse eller begrænsning af fællesskabet i institutionen. Institutionen skal desuden dagligt underrette direktoratet, så længe en sådan afgørelse opretholdes helt eller delvis.

Anvendelsen af bestemmelsen er således undergivet en meget tæt kontrol fra de centrale myndigheder, ligesom der vil være mulighed for at klage over en afgørelse om midlertidig ophævelse eller begrænsning af fællesskabet til Folketingets Ombudsmand, hvor den pågældende således kan få en uafhængig klagesagsvurdering. Folketingets Ombudsmand vil desuden kunne tage sagen op af egen drift. Det vil endvidere være muligt at søge sagen indbragt for domstolene efter grundlovens § 63.

Mensyn til spørgsmålet om aktindsigt og begrundelse bemærkes, at Justitsministeriet i besvarelsen af spørgsmål nr. 3 af 29. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget har redegjort for de gældende regler i forvaltningsloven om begrundelsespligt m.v. i sager om straffuldbøddelse. Bestemmelserne i forvaltningslovens § 9, stk. 3, og § 24, stk. 3, 1. pkt., blev indført ved lov nr. 382 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forvaltningsloven (Fangeflugt og begrænsning i indsattes adgang til aktindsigt m.v.). Lovændringen byggede på en udtalelse, som Straffelovrådet afgav i 1996 om aktindsigt i sager om straffuldbøddelse.

Som anført i besvarelsen er det Justitsministeriets opfattelse, at retten til aktindsigt og begrundelse er væsentlige forvaltningsretlige partsrettigheder, der har til formål at medvirke til, at den person, som en forvaltningsmyndigheds afgørelse er rettet til, kan varetage sine interesser. Derfor bør en indskrænkning i disse rettigheders anvendelsesområde kun komme på tale, når der foreligger særlige grunde.

Justitsministeriet vil fremhæve, at de gældende regler om begrundelse m.v. modvirker, at indsatte nærer en sådan frygt for repressalier fra medindsatte, at de viger tilbage for at afgive belastende oplysninger om en medindsat, der vil kunne indgå i grundlaget for en sag om f.eks. overførsel. Endvidere finder Justitsministeriet, at de hensyn, der begrunder de gældende særlige begrænsninger i adgangen til aktindsigt og begrundelse – dvs. hensynet til at sikre kriminalforsorgens mulighed for at opretholde orden og sikkerhed i fængslerne, beskytte indsatte og personale mod overgreb fra andre indsatte og sikre, at kriminalforsorgen modtager relevante oplysninger fra andre indsatte – overstiger hensynet til den berørte indsattes interesse i aktindsigt m.v.

På den anførte baggrund er det min opfattelse, at den rejste kritik vedrørende de retssikkerhedsmæssige aspekter af de ovenfor omtalte dele af lovforslaget ikke er velbegrundet.